

foranlediget til med et Par Ord at omtale, hvorfor det er Tilfældet. Jeg kan i alt væsentligt henholde mig til, hvad jeg sagde ved anden Behandling, saa at jeg kun har nogle faa Bemærkninger at tilføje. Der siges: Grundloven har et bestemt Bud om, at der skal være 1 Folketingsmand omtrent for hver 16,000 Indbyggere, valgte i enkelte Krets, og dette Bud maa opfyldes. — Det er ganske vist, at Grundloven har dette Bud, men det er ligesaa vist, at dette ikke er et almindeligt Grundlovsbud, som er af den Bestaffenhed, at det skal efterkommes — af Administrationen, af den enkelte Mand her i Landet uden Hensyn — men denne Grundlovsparagraf er tillige en Løsteparagraf, idet hvis man vil have Forandring i den en Gang vedtagne Valglov, kan det kun ske gennem Lov, hvoraf altsaa følger, at man ikke, blot fordi Grundloven har dette Bud, har en Forpligtelse til at stemme for den og den Lov, som i Djeblisket maatte ligge for, og som siger sig at være en Opfyldelse af Grundloven, selv om man erkender den for formelt at være det, naar man efter sin bedste Overbevisning ikke kan se rettere, end at en Opfyldelse af den Vej, som foreslaas, vil være uheldig for vort politiske Liv, vil være uheldig for selve Folketinget, for Sagernes hurtige Gang gennem Folketinget, vil være særlig uheldig, fordi det vil være vanskeligt at faa et saa stort Antal Folketingsmænd her ind i Salen, der virkelig kunne opfylde deres Gerning paa skyldtgørende Maade, ikke fordi, som den ærede Ordfører syntes at antage, at jeg havde ment ved anden Behandling, saadanne Mænd ikke skulde findes i Landet, men fordi det allerede nu er vanskeligt at faa dem til at paatage sig Arbejdet, og jo flere Folketingsmænd der skal vælges, des vanskeligere vil det være at faa dem dertil i tilstrækkeligt Antal. Altsaa maa jeg som sagt først gøre den Indvending mod den stærke Fremhævelse af Grundlovens Bud, at dette Bud kun kan opfyldes gennem en ny Lov, hvortil jo alle Medlemmer af Rigsdagen ere berettigede til at sige ja eller nej efter deres bedste Overbevisning; men dernæst maa jeg sige, at selv naar jeg vilde bøje mig for Budet, kunde jeg dog kun gøre det, for saa vidt jeg ikke, som jeg nu har udviklet, var kommen til den Overbevisning, at dets bogstavelige og formelle Gennemførelse vilde være uheldig, thi saa vil den naturlige og fornuftige Konsekvens ikke være den at søge det opfyldt, hvad det saa skal koste, men derimod den at søge at faa Grundloven forandret, enten saaledes som det er sket tidligere, idet Forholdet er blevet forandret fra 1: 14,000 til

1: 16,000, eller saaledes, som Mindretallet havde foreslaaet eller i alt Fald sagt, at det vilde foreslaa, naar Beslighed blev dertil, at man gik over til en helt anden Valgordning, til Valg i større Krets efter Forholdstal. Der tales dernæst om Retfærdighed, og der siges, at den nuværende Valglov, efterhaanden som Tiden er gaaet, er bleven mere og mere uretfærdig og sandsynligvis vil blive endnu uretfærdigere i Fremtiden. Jeg nægter ikke dette, jeg nægter ikke, at Retfærdigheden fordrer en Forandring, men jeg nægter, at denne Retfærdighed ikke kan opfyldes ad anden Vej end den, som nu ligger for. Retfærdigheden vil lige saa vel være opfyldt ved en Omfordeling af de nuværende 102 Valgkrets, som ved at omdele hele Landet i 137 Valgkrets — det er selvfølgelig — og just fordi selv en saadan Omfordeling af Valgkretsene — man vælge nu det ene eller det andet Tal — ikke i Længden vil kunne holde sig som retfærdig, just derfor har i alt Fald jeg for mit personlige Bedkommende med det øvrige Mindretal været med til at foreslaa en saadan Grundlovsforandring, der efter min Overbevisning vilde medføre en saa absolut Retfærdighed for Vælgerfolket, som det i det hele taget er muligt at skaffe til Veje. Man har endelig sagt, at det vilde være Uret mod Folketinget og Folketingets Stilling i det konstitutionelle Liv lige over for Landstinget, naar man ikke nu forøger Folketingets Medlemsantal til dette store Tal, som her er foreslaaet, eftersom Grundloven byder det. Egentlig talt ser jeg ikke, at dette har meget paa sig, thi en samlet Rigsdag skal jo kun træde sammen i et enkelt ganske særligt Tilfælde, men alligevel kan det gerne indrømmes, at der ligger noget i denne Sætning, som den ærede Ordfører har lagt en ganske særlig Vægt paa, men der kan saa paa den anden Side ogsaa fra det andet Tings Side være nogen Grund til at se nøje efter, inden man fra dets Side gaar ind paa dette meget store Tal; thi det er jo ikke alene Meningen, at man fordrer, at man nu en Gang for alle skal gaa ind paa det store Tal 137, men der ligger jo noget mere bagved. Om 10 eller om 20 Aar, naar det maatte komme, vil man sandsynligvis med samme Styrke kunne fordrer Folketingets Medlemsantal sat til 150. Derimod er Landstingets Medlemsantal en Gang for alle fastslaet ved en Grundlovsbestemmelse. Hermed har jeg tilladt mig at motivere, hvorfor jeg ser mig nødsaget til, uden Hensyn til det i Grundloven indeholdte Bud, at stemme mod dette Lovforslags endelige Vedtagelse.